

KRATAK REZIME STRATEGIJE RAZVOJA IT SEKTORA

PRISTUP DEFINISANJU STRATEGIJE SEKTORA

Sprovedeno profiliranje **ciljnih grupa**, praksi i perspektiva vezanih za zapošljavanje/samozapošljavanje.

- Fokus grupe mladih
- Online istraživanje mladih
- Analiza baze podataka agencije za zapošljavanje

Odrađena analiza pravila i usluga relevantnih za rast **poslodavaca**, sa fokusom na identificiranje problema i mogućnost rasta.

- Anketno istraživanje poslodavaca
- Analiza baze podataka agencije za zapošljavanje

Identifikovane aktivnosti ili neaktivnosti **sistemskih aktera** koji ograničavaju potencijal za rast poslodavaca.

- Intervjuisanje sistemskih aktera
- Eksterne studije (konsultacije)
- Analiza informacija sa ostalih donatorskih projekata

INTERVENCIJE

- Stručni paneli / radionice ambasade
- Proces selekcije partnera
- Eksterne studije (konsultacije)
- Analiza aktivnosti sa ostalih donatorskih projekata

SPROVEDENA ISTRAŽIVANJA

POTENCIJAL RASTA SEKTORA | Sekundarni istraživački trendovi i statistika (tržište i statistika rada)

Velika potražnja za IT radnom snagom	Nedovoljan broj IT profesionalaca	Najnoviji trend pri zapošljavanju
Softver developer/programer je bila četvrta najtraženija profesija, izraženo u postocima objavljenih oglasa na www.posao.ba, u 2016. godini.	Broj aplikacija za softverske pozicije daleko je ispod prosjeka (oko 45, u poređenju sa 130), iako su pregledi oglašavanih pozicija iznad prosjeka (oko 1180, u poređenju sa 865).	Zbog poteškoća u pronalaženju kvalifikovane radne snage broj oglašavanih pozicija je u padu od 2015. godine; kompanije se sve češće oglašavaju u inostranstvu, gdje je radna snaga dostupna.

PREFERENCE MLADIH | Fokus grupe i online istraživanje mladih

Izuzetno privlačan sektor		Velika očekivanja u pogledu plata, bez obzira na uslove za prekvalifikaciju			
U fokus grupama mladih sektor je definisan kao najatraktivniji od 4 sektora koji su obuhvaćeni Projektom, a drugi je najatraktivniji u online istraživanju.	Sektor privlačniji muškarcima (2,95) nego ženama (2,42).	Veće interesovanje za razvoj softvera nego za hardver ili tehničke i pomoćne usluge.	Prosječna očekivanja kad su u pitanju plate (1000-2000 KM/mj.) su iznad neto prosjeka zemlje (oko 850 KM).	90% je izrazilo potrebu za dodatnim obrazovanjem/prekvalifikacijom u sektoru i veliku potražnju za uputstvima o tome kako ući u sektor.	Plaćanje dodatnog obrazovanja/prekvalifikacije je usko povezano sa mogućnošću da se pronađe sigurna ponuda za posao u sektoru.

MOGUĆNOSTI RAZVOJA | Anketno istraživanje poslodavaca

Veći, redovniji i/ili dugotrajniji projekti	Nova tržišta, novi odnosi sa kompanijama u inostranstvu (outsourcing ugovora ili kupaca proizvoda/usluga)	Diverzifikacija proizvoda/usluga		Kulturne i regulatorne promjene
Kompanije šalju manji broj ponuda za nove projekte zbog nedostatka kvalifikovane radne snage. U slučaju da su uspješni u osvajanju novih projekata, kompanije nerijetko moraju pronaći i obučiti nove radnike u kratkom vremenskom roku, ili angažovati radnu snagu unaprijed.	Ciljane zemlje su sa većinski njemačkim i engleskim govornim područjima te Hrvatska.	Više aktivnosti u sferi digitalnih marketinških usluga.	Razvoj proizvoda za PSP, komunalne usluge, transport, maloprodaju itd.	Potreba da se digitaliziraju biznisi i državni registri, kao i usvajanje Zakona o elektronskom potpisu. Rast e-trgovine i promocija online transakcija.

KLJUČNA OGRANIČENJA ZA RAZVOJ SEKTORA | *Izazovi koji utječu na poslodavce i njihovi uzroci*

Broj kvalifikovane potencijalne radne snage je nizak	Propusti sistema obrazovanja u pogledu kvaliteta i broja	Aktivne mjere tržišta rada nedovoljne	Društveni i HR propusti	B2B kompanije, naročito male i srednje, bore se da se nađu na radaru stranih klijenata
U BiH se godišnje školuje oko 200 softverskih inženjera, dok bi IT industrija mogla da zaposli u BiH 6000 u naredne 3 godine.	Sadržaj nastavnih planova i potreba u industriji su neusklađeni.	Uz nekoliko izuzetaka, ponovna obuka se ne nudi za nezaposlene.	Stopa žena koje napuštaju obrazovanje ili sektor u ranim godinama karijere daleko je veća nego kod muškaraca.	Propusti marketinga i prodaje; domaće tržište je generalno manje sofisticirano. Potrebne su visoke investicije u predprodaji, a to mnogo košta kompanije koje žele da se probiju na inostrano tržište.
Mobilnost (mijenjanje poslova) između kompanija i lokacija, problemi sa zadržavanjem radne snage, emigracija i napuštanje sektora od strane iskusne radne snage zbog pritisaka vezanih za stres.	<p>Oprema/software koji se koristi u industriji se ne uči niti koristi u procesu obrazovanja.</p> <p>Profesori ne prate trendove u IT sektoru.</p>			Propusti udruženja/klastera - umjereno interesovanje za grupisanje i udruženja za razvoj biznisa. Postojeća udruženja ne žele da se fokusiraju na element prodaje.

STRATEŠKE IMPLIKACIJE ZA INTERVENCIJE | *Intervencijska područja MarketMakers projekta*

Fokus na poboljšanje obrazovanja u svrhu pribavljanja kvalitetne radne snage	Fokusiranje na kvalitet B2B prodaje
Formalno (javno) - Zajedno sa BIT Alijansom se fokusirati na zalaganje za uspostavljanje nacionalnih IT nastavnih programa.	Marketing u dijaspori - Marketing IT kompanija kroz mreže dijaspore - posebno za mala i srednja preduzeća.
Stručno (privatno) - Obezbeđivanje različitih opcija finansiranja koje podržavaju prekvalifikaciju i razvoj vještina koje zahtijeva industrija.	Poboljšanje udruženja - Manje kompanije su više sklone grupisanju zbog zajedničkih projekata nego srednje i velike, a postojeća udruženja/platforme zahtijevaju strukturalna poboljšanja i/ili formiranje novih organizacija koje se uklapaju u postojeće (ne paralelno).
Samoučenje (privatno) - Razvoj IT Career Portal-a za specifične karijerne smjernice kroz mehanizam interaktivnih, najnovijih karijernih informacija, koji je institucionalno i/ili komercijalno održiv.	e-trgovina - Fokus na implementaciji Zakona o elektronskom potpisu BiH, rastu e-trgovine i omogućavanju online transakcije.
Žene - Ciljano mentorstvo tokom edukacije i mentorstvo profesionalaca već u ranoj fazi rada i dizajniranje posla tako da postoji balans između porodičnog i radnog života.	